

Žalobce domáhal se na žalovaných, by mu ve své stodole přenechali k užívání plochu 20 m² a na půdě domu plochu 21·06 m², jakož i volný přístup a odchod k těmto prostorám. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání, pokud bylo namířeno proti přiznání užívacího práva k části půdy, vyhověl mu však co do užívacího práva k prostoru 20 m² ve stodole, rozsudky nižších soudů v této části zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by, doplně řízení, v tomto rozsahu znovu rozhodl o žalobcově návrhu. V otázce, o niž tu jde, uvedl Nejvyšší soud v

d ů v o d e c h:

Co se týče dovolacího důvodu čis. 4 § 503 c. ř. s. marně se snaží dovolatelé dovoditi, že žalobci právo k užívání půdy a právo k užívání stodoly vůbec nepřísluší prý proto, že podle kupní smlouvy, o niž žalobce svůj nárok opírá, vyhradili rodiče žalobcovi jen právo bydlení, čímž jest rozuměti jen právo k užívání výměnické světnice, nikoli též půdy a části dřevníku, kdysi ve stodole zřízeného, a že právo k užívání části stodoly nepřísluší žalobci též proto, že po shoření stodoly nebyl dřevník, z něhož si jednu třetinu rodiče k užívání vymínili, znovu ve stodole postaven. K vývodům dovolání jest uvésti toto: K bytu pravidelně náleží též příslušenství jako část půdy a místo pro úschovu věcí, zejména topiva, dříví a pod. (Stubenrauch u § 521 obč. zák., Ehrenzweig: Sachenrecht str. 370). Jestliže si rodiče žalobcovi vymínili kromě výměnické světnice výslovně ještě část půdy a jednu třetinu dřevníku, neplyne z toho, že, vymínivše pro děti, pokud se týče pro žalobce, právo bytu, vymínili právo bytu bez onoho příslušenství. Smlouvu nelze vykládati slovně, nýbrž podle smyslu a podle pravidel poctivého styku (§ 914 obč. zák.). Případně, pokud jde o výklad, co rozuměti jest slovy »právo bytu« pro děti ve smlouvě, poukázal odvolací soud na nepopřnou žalovanými okolnost, že po smrti rodičů od roku 1920 až do poslední doby, do shoření stavení dne 1. ledna 1927, užívaly děti nanejvýš žalobce půdy i dřevníku jako jejich rodiče. Tím, že shořela stodola a že v nové stodole nebyl znovu zřízen dřevník, nezaniklo, jak tvrdí žalovaní, žalobcovo právo k užívání příslušné prostory ve stodole. Není třeba k obživení služebnosti, by nové stavení, zde stodola, bylo zřízeno přesně jako stavení zničené, ten smysl ustanovení § 525 obč. zák., že služebnost obživne, byl-li služebný pozemek (budova) v dřívější stav uveden, nemá, stačí, jde-li o budovu, bylo-li stavení postaveno na dřívějším místě a že lze budovy zase služebnostně užívat (Stubenrauch u § 525 obč. zák., Ehrenzweig, Sachenrecht § 259 str. 381 pozn. 8, rozh. Gl. U. čis. 14.088, sb. n. s. čis. 6620, 7355).

Čís. 8399.

Nelze povolití změnu žaloby, jež by byla pouhým obcházením námitky nedostávajícího se oprávnění ke sporu. Tak jest tomu, zahájil-li

kdo spor původně jen vlastním jménem a teprve za sporu vzhledem k námitce nedostatku aktivního oprávnění ku sporu prohlásil, že do sporu vstupuje i třetí osoba.

(Rozh. ze dne 20. října 1928, R I 724/28.)

Žalobce Rudolf H. domáhal se na žalovaném majiteli domu vrácení 25.000 Kč ve smyslu § 20 zák. na ochr. náj. Žalovaný namítl kromě jiného i nedostatek žalobcova oprávnění ke sporu, tvrdě, že uzavřel nájemní smlouvu nejen se žalobcem, nýbrž i s jeho manželkou Kateřinou H-ovou. Při ústním jednání prohlásil žalobcův zástupce, předloživ zároveň plnou moc Kateřiny H-ové, že se zřetelem k námitce žalovaného Kateřina H-ová vstupuje do sporu jako spolužalobkyně a dosavadní postup žalobce schvaluje. Žalovaný se proti tomu ohradil. Soud první s t o l i c e zamítl návrh Kateřiny H-ové, by byla připuštěna jako spolužalobkyně do sporu. D ů v o d y: Vstupuje-li do sporu osoba třetí na místě strany rozepře, třeba i jen ohledně části žalobního nároku, nastává změna žaloby ovšem jen pokud se týče podmětu sporu. Změnu takovou nelze podřadit pod ustanovení § 235 c. ř. s., neboť toto ustanovení rozumí změnou žaloby jednak změnu právního důvodu žaloby, t. j. skutečností, tvořících právní podklad žaloby, jednak rozšíření žalobního nároku. Na změnu v podmětu žaloby se tedy ustanovení § 235 c. ř. s. nevztahuje a podle tohoto ustanovení tedy navrhaná změna přípustnou není. Zbývá se zabývatí otázkou, zda je vstup osoby třetí do sporu na místě podle jiných ustanovení zákonných. Civilní řád soudní pojednává o účastenství třetích osob, za jakou v tomto případě považovati nutno též Kateřinu H-ovou, v 3. titulu, oddílu prvního části první. A tu by se mohlo jednati jen o ustanovení § 19 posledního odstavce c. ř. s. Podle tohoto ustanovení může i osoba třetí vstoupiti na místě té neb oné strany do sporu, předpokládá se však jednak, že se tu jedná o vedlejšího intervenienta, který k té neb oné straně přistoupil, jednak svolení obou stran. Ani té, ani oné podmínky tu však není, neboť Kateřina H-ová nevstoupila do sporu jako vedlejší intervenientka a nesplnila ani předpoklad pro vedlejší intervenci v § 18 c. ř. s. vytčený, není tu však ani svolení obou stran. R e k u r s n í s o u d připustil Kateřinu H-ovou jako spolužalobkyni do sporu. D ů v o d y: Nelze souhlasiti s názorem prvního soudu, že změnou žaloby jest rozuměti jen změnu právního důvodu nebo rozšíření žalobního nároku. I v subjektivním směru jest změna přípustná tak, že vedle žalobce nebo žalovaného nebo na jich místě vstoupí do sporu jiný. Ale v souzeném případě se o změnu žaloby vůbec nejedná. Žalovaný vytýká žalobě nedostatek aktivní legitimace, poněvadž nájemní smlouvu neuzavřel jen žalobce Rudolf H., nýbrž i jeho manželka Kateřina H-ová, důsledkem čehož není žalobce sám k žalobě oprávněn. Jde o manželku, jejíž jmění spravuje manžel podle § 1238 obč. zák., pokud tomu manželka neodporuje. Tohoto odporu tu není, ana Kateřina H-ová schvaluje dosavadní postup

žalobcův a dává zároveň jeho zástupci plnou moc, by vstoupil do sporu jejím manželem zahájeného. Byl proto žalobce oprávněn žalobu podati nejen svým jménem, nýbrž i jménem své manželky, kterou podle zákona zastupuje. Vstupuje-li nyní Kateřina H-ová do sporu vedle žalobce Rudolfa H-a, nelze říci, že se spor vede mezi jinými stranami, poněvadž žalobce vedl spor svým jménem, ale i jménem své manželky Kateřiny H-ové, k čemuž vzhledem k ustanovení § 1238 obč. zák. byl oprávněn. Vstupem Kateřiny H-ové se žaloba jen doplňuje na skutečný stav. Doplněním tím se spor nijak nestíží ani neprodlouží, takže i z tohoto důvodu, kdyby se i o změnu žaloby jednalo, bylo by doplnění takové ve smyslu § 235 třetí odstavec c. ř. s. přípustné.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobce domáhá se v žalobní žádosti odsouzení žalovaného k zaplacení 25.000 Kč z důvodu § 20 (3) zákona o ochr. náj., tvrdě v žalobě, že jen on byl kupitelem hostinské živnosti a nájemcem místností a že jen on tvrzené »odstupné« zaplatil. I když již žalovaný učinil v žalobní odpovědi námitku nedostatku žalobcovy aktivní legitimace v tom směru, že není žalobce sám oprávněn k podání žaloby (čemuž jest patrně rozuměti tak, že není oprávněn sám požadovati celou žalobní sumu), protože nájemní smlouva byla uzavřena i s jeho manželkou, označoval žalobce stále ještě i v přípravném spise jen sebe za nájemce a plátce odstupného. Teprve při ústním jednání předložil právní zástupce žalobcův vzhledem k námitce nedostatku aktivní legitimace plnou moc také od žalobcovy manželky a prohlásil, že tato vstupuje do sporu jako spolužalobkyně. Účelem tohoto prohlášení bylo čeliti námitce nedostatku aktivní legitimace žalobcovy ve příčině celé žalobní sumy tím, že měla vstoupiti do sporu nová osoba jako spolužalobkyně, které by společně s dřívějším žalobcem byla celá žalobní suma přiznána. Ale v tom směru vyslovil Nejvyšší soud již v rozhodnutí čis. 7781 sb. n. s., že »nelze povolití změnu žaloby, jež by byla pouhým obcházením námitky nedostávajícího se oprávnění ke sporu«. Nejvyšší soud nemá důvodu, by se od vyslovené zásady v tomto případě odchýlil. Právě-li rekursní soud, že byl manžel podle § 1238 obč. zák. oprávněn podati žalobu i jménem své manželky a že vedl spor i jejím jménem, zaměňuje jednak účinky hmotného práva s účinky práva procesního, jednak jest v rozporu se spisy, neboť z nich jest vidno, že žalobce zahájil spor jen vlastním jménem, z čehož jde, že by k původnímu žalobci přibyla ještě spolužalobkyně a že by tu šlo ve příčině manželky o novou žalobu, kumulovanou dodatečně se žalobou první podle předpisů o společenství v rozepři (§§ 11 až 15 c. ř. s.). Přístup nové osoby do sporu jest však upraven zvláštními předpisy a vázán zvláštními podmínkami (srov. §§ 19, 20, 23 a 234 c. ř. s.), takže žalovaný nemůže býti nucen, by takovýmto způsobem přijal nového odpůrce, se kterým — ať již samotným, ať ve spo-

lečnosti s jiným — by se snad byl do sporu ani nepustil, buďsi proto, že by nemohl, nebo proto, že by nechtěl, nebo konečně, že by se obával zvětšených nákladů sporu. I kdyby se tedy za to pokládalo, že se § 235 c. ř. s. vztahuje také na t. zv. subjektivní změnu žaloby (kterou praxe připouští tehdy, když někdo žaloval nebo byl žalován jménem vlastním a pak jest žádána změna v tom směru, že má žalovati nebo býti žalován jménem cizím), nedopadá tu tento předpis, protože ve příčině nové žalobkyně nejde již o změnu dosavadní žaloby, nýbrž právě o žalobu novou.

Čís. 8400.

Výhrada schválení Státního pozemkového úřadu ku zcizení nemovitosti není totožná s podmínkou podle § 38 a) knih. zák.

Strana domáhající se knihovního zápisu, musí ovšem vykáhati i svolení Státního pozemkového úřadu.

(Rozh. ze dne 20. října 1928, R I 751/28.)

Knihovní soud povolil záznam vlastnického práva na základě rozsudku soudu první stolice, jímž bylo vysloveno, že může býti pro žadatele k nemovitostem vloženo vlastnické právo s výhradou schválení Státním pozemkovým úřadem. **R e k u r s n í s o u d** žádost zamítl. **D ů v o d y:** Jest přisvědčiti vývodům stěžovatele, pokud uplatňuje, že rozsudkem bylo vlastnictví přiřknuto jen pod podmínkou souhlasu Státního pozemkového úřadu, a že tudíž neměl záznam býti povolen, ano nebylo vlastnictví propůjčeno bezpodmínečně, jak je předepsáno v § 38 a) knih. zák. Souhlas Státního pozemkového úřadu jest materiální náležitostí smlouvy, a před udělením souhlasu smlouva podle § 379 obč. zák. nevzniká, a také rozsudkem právo to nemůže býti bezpodmínečně přiřknuto.

N e j v y š š í s o u d obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Knihovní záznam vlastnického práva byl povolen na základě rozsudku soudu první stolice, jímž bylo vysloveno, že s výhradou schválení Státním pozemkovým úřadem může býti k nemovitostem tam vytčeným vloženo vlastnické právo pro stěžovatele. Podle doložky ze dne 15. března 1928 připojené k rozsudku svolil tento úřad podle § 7 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n. k záznamu práva vlastnického pro Jaromíra Š-a s dalšími výhradami, směřujícími jen k provedení pozemkové reformy. Nejvyšší soud nesouhlasí s rekursním soudem v názoru, že výhrada schválení Státního pozemkového úřadu jest totožná s podmínkou podle § 38 a) knih. zák. To vyplývá zejména z předpisu § 7 zákonů čís. 215/19 a 108/21. Nejde tu jako při výmince o závislost